

No: 989 – Menş e Adı

ANKARA ANDEZİT TAŞI

Tescil Ettiren
ANKARA TİCARET ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 26.01.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 27.12.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 989
Tescil Tarihi	: 27.12.2021
Başvuru No	: C2021/028
Başvuru Tarihi	: 26.01.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Ankara Andezit Taşı
Ürün / Ürün Grubu	: Doğal taş / Diğer ürünler
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Ankara Ticaret Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Söğütözü Mah. 2180. Cad. No:5/A Çankaya 06530 ANKARA
Coğrafi Sınır	: Ankara ili
Kullanım Biçimi	: Ankara Andezit Taşı ibareli aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Ankara Andezit Taşı ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Ankara Andezit Taşı; Ankara ilinde üretilen doğal bir taştır. Tersiyer ve kuvaterner dönemlerdeki volkanik hareketlerle oluşmuş andezit bileşimdeki kor kayaç olması nedeniyle yapısı; kristal ve camlardan oluşur. Homojen, solmayan ve pastel renk formatı vardır.

Ankara Andezit Taşlarının rengi; pembe, gri ve kırmızı renk tonlarındadır. Ürünün taşlaşma durumuna göre andezit taşının rengi değişmekte olup, Ankara Andezit Taşlarının rengi griden pembe kırmızı renge dönüşen tonlar da olup, ıslakken parlak pembe görünümündedir. Yeryüzüne çıkan lavların soğuma süresine göre Ankara Andezit Taşının renk ve diğer özellikleri oluşur. Kayaçın renklerindeki farklılıklar, taşın oluşum sürecini belirler. Bu nedenle de, oluşum süreci içerisinde farklı renklere sahip olan taşlar aynı zamanda bir dayanıklılık ölçüsüdür. Genel olarak, oluşum sürecinde Ankara Andezit Taşı gri, pembe ve kırmızı renklerdeki kayaçlardan oluşur. Andezit blokları yer kabuğunun gençleşmesi ile oluşan depremler sırasında parçalanır ve blokların büyüklüğü yirmi ton ve yüz ton arasında farklılık gösterir. Bu şekilde oluşumunu sağlayan andezit bloklarının renk ve dokuları soğuma derecesine göre farklılık gösterir. Erken soğuyan ve sıkı dokulara sahip bloklar genelde gri renklerde bulunur. Bu sebeple gri renkli bloklar daha sağlamdır.

Ankara Andezit Taşının mineralojik bileşimi, plajiyoklas, hornblend, biyotit ve piroksenden oluşur. Genel anlamda, bazalt ve riyolit arasındaki ara tipte ve taş diyagramında gösterildiği gibi % 57-63 silikon dioksit (SiO₂) arasında değişir. Toplam kütle SiO₂ olan volkanik kayaç esas olarak nötr feldspat, feldspat, alkali feldspat ve olivin, piroksen, kakusenit, biyotit gibi minerallerden oluşur. Dokusu beneklidir ve kristaller arasında şerit şekilli plajiyoklaz kristalleri iç içe veya şeffaf görünümündedir. Doğada bu taşlar volkanik alanlarda lav akıntıları şeklinde görülür. Ankara Andezit Taşına özgü pembe renk kayaç içinde yer alan plajiyoklaslardan kaynaklanır.

Ankara Andezit Taşının yapısında bulunan ve “beyaz benek” olarak bilinen kuvars yapı, ürünün dayanıklılığını ve kimyasal maddelere olan direncini artırır. Ankara Andezit Taşı aynı zamanda feldspat ve koyu renkli fenokristalleri de bulundurur. Genel olarak Ankara Andezit Taşı kimyasal bileşimindeki maddelerde dolayı sert ve sık bir doku oluşturmaya rağmen, bir o kadar da kolay işlenmesinden dolayı taş işlemeciliğine çok uygundur. Doğal şartlara dayanıklı olması nedeniyle bölgede tarihi süreç içerisinde birçok yapıda kullanılmıştır. Ankara Andezit Taşı; renk özelliğini kaybetmez; bakım gerektirmez; işlenmesi diğer taşlara göre daha kolaydır; cilalı veya cilasız kullanılabilir; dayanıklıdır ve tarihi dokuyu anımsatan tarzı ile pastel renklere sahiptir. Bu sebeple binalarda, mobilyalarda, parke ve bordur taşları olarak yol ve kaldırımlarda yaygın olarak kullanılır. Ankara'nın önemli tarihi binalarında da temel yapı malzemesi olarak Ankara Andezit Taşı kullanılmıştır.

Dayanıklı ve aşınmaya karşı dirençli olan Ankara Andezit Taşının genel olarak basınca karşı direnci 1200 – 1700 kg/ cm²'dir. Ankara Andezit taşının bazı özellikleri Tablo 1 ve 2'de verilmiştir.

Tablo 1: Ankara Andezit Taşının Bazı Özellikleri

Özellik	Değer
Plaka verme durumu	İyi
Kenar köşe kesilmesi	İyi
Sertlik (Mohs)	4-6
Yoğunluk (g/cm ³)	2,6000-2,6527
Birim hacim ağırlık (g/cm ³)	2,16-2,32
Atmosfer basıncında su emme (TS EN13755) Kütlece(%)	2,9-4,02
Kaynar suda su emme	Kütlece(%) 4,0 -5,33 Hacimce(%) 9,1-11,50
Basınç direnci (MPa)	67,3-110,2 Ort. 97.4
Don sonrası basınç direnci (MPa)	62-75
Don kaybı (%)	0,0-0,09
Darbe direnci (kgf.cm/cm ³)	6.0-26.7
Eğilme direnci (MPa)	11,8-19,6
Görünür porozite (%)	7,6-8,65
Doluluk oranı (%)	81,43-89,1
Gözeneklilik derecesi (%)	10,9-15,00
Ortalama aşınma direnci (%)	11,9-27,8

Tablo 2: Ankara Andezit Taşının bileşiminde bulunan mineral maddelerin dağılımı

<u>MİNERAL MADDE</u>	<u>DEĞİŞİM ARALIĞI %</u>
SiO ₂	57,96-70,00
TiO ₂	0,20-1,46
Al ₂ O ₃	15,52-19,32
Fe ₂ O ₃	1,79-6,06
MgO	0,40-5,55
CaO	2,31-6,88
Na ₂ O	3,12-4,86
K ₂ /Na ₂ O	0,33-1,08
<u>Mineral madde</u>	<u>Değişim Aralığı ppm</u>
Rb	51-346
Sr	46-677
Y	12-26
Zr	66-163
Nb	3-19
Co	13.3-19.9
Ni	47-89
Cu	13-51
Sc	7-13

Üretim Metodu:

Ankara Andezit Taşı maden ocaklarından, iş makinalarıyla blok taş halinde çıkartılır. Bu blokların ağırlığı 6-25 ton arasındadır. Andezit bloklar araçlarla işlenecekleri fabrikalara nakledilir. Fabrikalarda andezitlere uygulanan

ilk işlem, kesmedir. Andezit blokları, işleme tesislerinde çeşitli kalınlıklarda plaka olarak kesilir. Bazı doğal taşlar, "ham plaka" adı verilen ilk kesilmiş hali ile kullanılır. Taşın plaka yüzeyleri henüz hiçbir işleme tabi tutulmadığı için dairesel testere kesme izlerine rastlanır. Andezit yüzeylerine uygulanacak tüm işlemler bu plaka yüzeylerine uygulanır ve bu işlemler ile testere izleri kaybolur. Daha sonra bu plakalar, uygulanacak işleme uygun makinelere gönderilir.

Ankara Andezit Taşının honlanması (mat cilalama); kesilmiş plaka yüzeylerinin çeşitli boyutlardaki aşındırıcılarla aşındırarak pürüzlülüğün giderilmesi işlemidir. Honlama için istenilen matlık derecesine göre 240, 320 veya 3/4 graine kadar silme işlemi yapılabilir. Bu işlem sonucunda aşındırıcı izleri silinir ve daha sonra bazı durumlarda "mat cila aşındırıcısı" kullanılabilir. Honlama işlemi sonucunda andezitlerin yüzeylerinin düz, pürüzsüz ve nispeten parlak olması sağlanır. Ancak elde edilen parlaklık, cilalanmış ve parlatılmış andezit yüzeyleri gibi ışığı yansıtmaz. Cilalı ve parlak yüzeylerin özellikle istenmediği döşeme, merdiven ve havuz kenarları kaplamaları gibi yerlerde tercih edilir. Yüzey cilasız olduğu için kaymayı önleyici ve emniyetli bir yürüyüş imkânı da sağlar.

Ankara Andezit Taşını cilalama ve parlatma işlemi; farklı bileşim ve sertlikteki aşındırıcılar, kimyasal eriticiler ve cila taşı kullanılarak yapılır. Taş yüzeyindeki birkaç mikronluk çok küçük pürüzleri gidermek için "oksalit asit" içerikli aşındırıcılar kullanılabilir. Bu işlem iyi kristalleşmiş ve küçük kristalli olan andezit yüzeylerini daha iyi parlatır. Parlatılmış yüzeylerden ışığın yansımaları yüzeydeki herhangi bir maddeden kaynaklanmaz. Işığın yansımaları doğrudan taşın doğal kristal yapısından kaynaklanır. Böylelikle yüzeydeki pürüzlülük ya tamamen giderilir ya da en alt düzeye indirilir. İşlem uygulandıktan sonra, boşluklar doldurulmuş olduğu için genellikle gözenek kalmaz. Bu da atmosferik ve kimyasal etkilere karşı daha dayanıklı olmasını sağlar.

Ankara Andezit Taşının kumlama işlemi; Ankara Andezit Taşının yüzeylerinin mat ve parlak pürüzlü bir görünüm kazanması ve değişik desenler oluşturulması için uygulanır. Bu işlemde su ve kum karışımı, yüksek basınçlı olarak andezit yüzeyine püskürtülür ya da otomatik kumlama makineleri kullanılır. Andezit taşı temizliğinde en çok kullanılan yöntem kumlama yöntemidir. Basınçlı püskürtme ile taş hafif aşındırılarak temizlenir. Yapısı ve kullanım alanına göre pürüzlü ve düz bir yüzey elde edilebilir. Ankara Andezit Taşı yüzeyinde kum tanelerinin ve/veya kumlama uçlarının çarpması ile küçük noktalar halinde çok küçük çukur ve tümsekler oluşturur. Böylelikle taşın yüzeyi pürüzlü ve antik bir görüntü kazanır. Kumlama ile şekillendirilmiş Ankara Andezit Taşının yüzeyi kaymayı önleyici özelliğinden dolayı dış mekânlarda, yürüyüş yolu ve kaldırımlarda kullanılır. Kumlama ile şekillendirilmiş pürüzlü yüzeyler dış cephelerde kullanıldığı zaman yoğun kirlilik oluşur ve temizlenmesi de zorlaşır. Bu yüzeyler için mutlaka koruyucu kaplama maddeleri kullanılır. Bu uygulama, yüzeyin kirlenmesini önlediği gibi taşın renginin daha belirgin olmasını sağlar.

Ankara Andezit Taşının çekiçlenmesinde kullanılan aletler; madırğa (çekiç), ahşap tokmak, varyoz, mucarta (taraklı çekiç), çarpacak (keski), yassı kalem, dişli kalem, murç (sivri kalem), tarak, dişli tarak ve çarpmadır. Bu aletler kullanım yerlerine göre değişen özelliklerdeki sert çelik malzemelerden yapılmıştır. Çekiçleme işleminde; taşın dayanıklılığını azaltabileceğinden, taşın kalınlığı fazla azaltılmaz. Çekiçleme, taşın yüzeyine kabarık bir özellik vermek amacıyla yapılır. Bu işlem genellikle, binalara tarihi görünüm vermek amacıyla binaların dış cephelerinde sıklıkla kullanılır. Çekiçleme işlemi el ile ya da otomatik makineler ile yapılabilir. Bu şekilde yüzey oluşturulan Ankara Andezit Taşı ıslanmasında bile kaymaz.

Denetleme:

Denetimler; Ankara Ticaret Odasının koordinasyonunda ve katılımıyla; Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesinden, Gölbaşı Yurt Bey Sanayicileri ve Ankara Taşı Üreticileri Birliği Derneğinden konuda uzman birer temsilciden oluşan 3 kişilik denetim mercii tarafından yılda 1 defa düzenli olarak ve gerek duyulduğunda veya şikâyet halinde her zaman gerçekleştirilir. Denetime ilişkin raporlar Ankara Ticaret Odası tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna her yıl gönderilir.

Denetim mercii tarafından; Ankara Andezit Taşının ocaklardan çıkarılmasının uygunluğu; özellikle kesim aşaması olmak üzere üretim metoduna uygunluk ve Ankara Andezit Taşı ibaresi, logosu ile menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.